

Loopgraven

Met sociale media vrede bevorderen? Begin bij jezelf

Stap uit je online-bubbel en ga eens naar elkaar luisteren, adviseert **Esther Hammelburg**.

De oorlog in Gaza en Israël duurt nu al meer dan een half jaar en de roep om een staakt-het-vuren groeit. Maar in Nederland hebben veel bezorgde mensen zich inmiddels in loopgraven ingegraven.

Sociale media spelen daarin een grote rol. Onze online netwerken voeden ons met selectieve informatie. Bovendien worden op Instagram, Facebook en TikTok veel harde standpunten gedeeld, in korte video's of twee regels tekst, met weinig context.

Deze verharde online omgeving heeft ertoe geleid dat veel mensen in de afgelopen maanden het (online) contact met andersgezinden verbraken.

Groeiend wantrouwen

Sociale media dragen zo bij aan polarisatie. We delen veel online, maar praten daar vaak niet met elkaar over. En als we online alleen nog maar mensen te zien krijgen binnen onze eigen bubbel, dan weten we elkaar steeds minder goed te vinden. Met groeiend wantrouwen kijken we naar mensen die we helemaal niet kennen en we vallen anderen soms keihard aan of excommuniceren ze vanwege hun opinie.

Kijk bijvoorbeeld naar de discussies over de demonstraties bij de opening van het Nationaal Holocaustmuseum: betrokkenen werden al snel neerzet als antisemitische demonstrant of kwaadaardige zionist.

Esther Hammelburg mediawetenschapper. Doet onderzoek naar sociale media rond events

GETTYIMAGES

Zie voor meer opinieartikelen trouw.nl/opinie

Technologieën zijn op zichzelf nooit sociaal. Wij moeten ze sociaal maken.

We kunnen sociale media de schuld geven. Roepen dat deze platforms asociaal zijn. Maar technologieën zijn op zichzelf nooit sociaal; wij moeten ze sociaal maken. We moeten anders met deze media omgaan. Een alternatief zoeken voor het schreeuwen of zwijgen, zoals Miriam Rasch betoogt in haar boek *Luisteroefeningen* (dat in augustus verschijnt).

We benutten niet de volle potentie van sociale media, maar laten ons meeslepen in een neerwaartse spiraal van conflict. Dit komt doordat we een te beperkt beeld hebben van wat sociale media zijn, of zouden kunnen zijn.

Ja, sociale media zijn middelen voor (zelf)expressie. Als er zoiets afschuwelijks in de wereld gebeurt dan kunnen we ze benutten om onze bezorgdheid te uiten of onze standpunten te delen. Het is belangrijk om onrecht te adresseren, en al

helemaal als we ons perspectief niet of onvoldoende in de media vertegenwoordigd zien.

#MeToo, #MahsaAmini en #BlackLivesMatter zijn daar voorbeelden van. Ze openen vele ogen voor onrecht dat anders weinig aandacht kreeg. Alleen moeten we bij ons hashtag-activisme wel onthouden dat we vrede nastreven en dat ook actief meenemen in ons eigen gedrag online. Het helpt de situatie daar niet als we ons hier ingraven in Instagram-loopgraven.

Meer luisteren

Als we vrede nastreven, dan moeten we sociale media radicaal anders gaan gebruiken. De leus *educate yourself* serieus nemen en ons verdiepen in verschillende perspectieven. We moeten minder roepen en meer luisteren.

Dit luisteren is iets anders dan *doomscrollen* of de research waarbij

we van de ene naar de andere video doorklikken en zo in een informatiesilo terechtkomen. Het gaat erom silo's te doorbreken.

Eigen straatje

We moeten luisteren en kijken met een nieuwsgierig oor en oog. Ons oordeel uitstellen en blijven luisteren, ook – of juist – als iets niet in ons eigen straatje past. Niet meteen een video wegklikken bij het zien van een Israëlische vlag of keffiyeh.

Laten we de *comment* of het pb'tje vaker gaan gebruiken om een ander vriendelijk te vragen naar diens beweegredenen of zorgen. En laten we dan echt naar de antwoorden luisteren, om iets nieuws te leren en niet alleen maar om daarmee te bevestigen wat we al (denken te) weten.

Als we sociale media voor ons willen laten werken, voor vrede, dan moeten we er radicaal anders mee omgaan. Minder schreeuwen; meer luisteren.

Voor al uw vragen www.trouw.nl/service

Trouw
Jacob Bontiusplaats 9, 1018 LL
Amsterdam, 020 - 5629444,
redactie@trouw.nl
Uitgever Philippe Remarque
Hoofdredacteur Cees van der Laan

Klantenservice

Wilt u een abonnement afsluiten, een verhuizing doorgeven, digitaal lezen of heeft u een andere vraag? Geef uw wijzigingen online door via trouw.nl/service of neem contact op met onze Klantenservice via 088 - 0561 588, bereikbaar van maandag t/m vrijdag van 08.30-21.00 uur, op zaterdag van 9.00-13.00 uur.

Bezorgservice

Heeft u de krant niet ontvangen? Meld dit online via mijnomgeving.trouw.nl/bezorgservice. Trouw wordt maandag t/m vrijdag voor 7.00 uur bezorgd, zaterdag voor 9.00 uur. Als abonnee heeft u altijd toegang tot alle artikelen op onze site en in de app. Info hierover vindt u op trouw.nl/digitaal.

Regel al uw abonnementszaken veilig & snel op **Mijn Omgeving** via mijnomgeving.trouw.nl. U kunt hier terecht voor uw verhuizing, tijdelijke wijziging, bezorgklachten, abonnementen en voor al uw vragen aan

onze klantenservice. Uw abonnement wijzigen kan via wijzigen.trouw.nl. Opzeggen kan via opzeggen.trouw.nl.

Abonnementenvoorwaarden

Op alle abonnementen zijn onze abonnementsvoorwaarden van toepassing. U vindt de abonnementsvoorwaarden onderaan op mijnomgeving.trouw.nl

Advertenties

Wilt u in Trouw adverteren, neem dan contact op via 088 - 5722 888 of ga naar dpgmedia.nl. DPG Media, uitgeverij van Trouw, heeft het privacystatement gewijzigd in verband met de overname van DPG Media Magazines, dpgmedia.nl/privacy. Vragen kunt u mailen naar privacy@dpgmedia.nl

Familieberichten

familieberichten@trouw.nl
trouw.nl/familieberichten of via 088 - 013 99 99 (op werkdagen 9.00-17.00 uur en zondag 13.00-17.00 uur). Advertenties aanleveren voor 14.00 uur op de dag voor plaatsing.

Auteursrechten

Alle auteursrechten en databankrechten ten aanzien van de inhoud van deze uitgave worden uitdrukkelijk voorbehouden. De rechten berusten bij Trouw. Info via copyright@trouw.nl

Vliegkilometers op de bon, iedereen blij

Janneke Donkerlo
journalist

We leven in een wereld met schijnbaar onoplosbare problemen. Het goede nieuws is dat veel van die problemen met elkaar samenhangen. Zoals de kloof tussen arm en rijk, groeiende klimaatverandering en milieuvervuiling. Rupsje-nooit-genoeg wil altijd groter worden, meer kleren, verder reizen, vaker uit eten enz. Voor de één is dat weggelegd, voor de ander niet. Jammer dan. Shit happens, nietwaar?

Maar we vinden barmhartigheid belangrijk. Dat kan in de vorm van liefdadigheid, zoals directe hulp aan een bedelaar. Of met een rechtvaardig beleid dat structurele armoede tegengaat.

Zo zouden we bijvoorbeeld minder moeten vliegen. Klimaativisten wordt vaak hypocrisie verweten: wel actievoeren tegen fossiele subsi-

dies maar daarna net zo gemakkelijk naar Tokio of Australië vliegen. We leven tenslotte in een vrij land, nietwaar? Maar die vrijheid wordt wel beperkt door wetten. Dat we niet door rood rijden, is niet omdat we

We willen altijd groter wonen en nóg verder reizen

uit eigen beweging solidair zijn met andere weggebruikers, maar omdat dat wettelijk zo is bepaald. Reguleren van ons consumptiepatroon is net zo belangrijk.

In het boek *Das Ende des Kapitalismus* pleit de Duitse Ulrike Herrmann voor een terugkeer – met behoud van de technische en medische verworvenheden van nu – naar het consumptiepatroon van 1978. Dat betekent een halvering ten opzichte van 2024. Niet op basis van vrijwil-

ligheid, maar op basis van een puntensysteem. 'Oei', hoor ik u al denken. 'Zeker net als in de Tweede Wereldoorlog?' Ja, inderdaad, alleen dan niet tijdelijk, maar permanent.

Laten we beginnen met een puntensysteem voor vlieguren. Eerst stelt de overheid vast hoeveel vlieguren Nederland te vergeven heeft op basis van milieu- en klimaatgrenzen. Die uren worden dan gelijkmatig verdeeld over alle inwoners. Ieder heeft recht op evenveel punten waarmee je naar eigen inzicht een ticket kunt kopen, bijvoorbeeld per vijf jaar tweemaal een continentale vlucht, of éénmaal een intercontinentale.

Punten bijkopen

Iemand die meer wil vliegen, moet punten bijkopen. Er zijn arme mensen die bijna nooit vliegen, die niet eens geld hebben om op vakantie te gaan. Rijke mensen kunnen hun punten kopen. Zo blijft het aantal vlieguren beperkt. Goed voor klimaat en milieu, en armeren kunnen hun inkomen aanvullen. Vliegen op de bon? Ik zou zeggen: 'Doen!'